

Régiók Bizottsága saját kezdeményezésű vélemény – Tárgy: „Versenyképesség és decentralizáció”

(2006/C 115/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Elnökség 2005. január 21-én hozott döntésére, mely szerint az EK-Szerződés 265. cikkének 5. bekezdése alapján megbízza a „Gazdaság- és szociálpolitika” szakbizottságot, hogy a fenti témában véleményt dolgozzon ki;

tekintettel a Wim Kok által vezetett magas rangú szakértői csoport „A kihívás vállalása – A lisszaboni stratégia a növekedés és a foglalkoztatottság érdekében” című jelentésére (2004. november);

tekintettel az Európai Tanács tavaszi ülészsaka számára készített „Közös munkával a növekedésért és a munkahelyekért – A lisszaboni stratégia új kezdete” című európai bizottsági közleményre (COM(2005) 24 final);

tekintettel az Európai Bizottság „Jobb szabályozás a növekedés és a munkahelyteremtés területén az Európai Unióban” című közleményére (COM(2005) 97 final);

tekintettel a Régiók Bizottsága „A lisszaboni stratégia átgondolása féлдő eltelte után” című véleményére (CdR 152/2004 fin) ⁽¹⁾;

tekintettel a Régiók Bizottsága 2005. február 24-én elfogadott állásfoglalására a lisszaboni stratégia újja-
élesztéséről (CdR 518/2004 fin) ⁽²⁾;

tekintettel a városok és régiók 2005. május 19–20-i wrocławai (Lengyelország) európai csúcstalálkozóján elfogadott wrocławai zárónyilatkozatra (CdR 158/2005);

tekintettel a következő tárgyban kidolgozott véleménytervezetére: „Integrált iránymutatások a növekedésről és a foglalkoztatásról (2005–2008), melynek része a következő: Az Európai Bizottság ajánlása (az EK-Szerződés 99. cikke értelmében) a tagállamok és a Közösség gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról, és Javaslat (az EK-Szerződés 128. cikke értelmében) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló tanácsi határozatra” (CdR 147/2005 fin);

tekintettel az Európai Bizottság „Helyi foglalkoztatási kezdeményezések – Az Európai Foglalkoztatási Stratégia helyi dimenziója” című közleményére (COM(2000) 196 final);

tekintettel az Európai Bizottság „Az Európai Foglalkoztatási Stratégia helyi dimenziójának erősítése” című közleményére (COM(2001) 629 final);

tekintettel a Régiók Bizottságának az Európai Bizottság „Helyi foglalkoztatási kezdeményezések – Az Európai Foglalkoztatási Stratégia helyi dimenziója” című közleményével kapcsolatosan kiadott véleményére (CdR 187/2000 fin);

tekintettel a „Gazdaság- és szociálpolitika” szakbizottság által 2005. szeptember 23-án elfogadott véleménytervezetére (előadó: **Anders Gustâv**, Solna polgármestere (SE/EPP)) – CdR 23/2005 rev. 2;

Mivel

- 1) A helyi és regionális önkormányzatoknak feltétlenül rendelkezniük kell a szükséges adminisztratív és anyagi hatáskörökkel és erőforrásokkal, hogy be tudják tölteni azon szerepüket, hogy a regionális és helyi fejlődés szolgálatában támogatják és irányítják a versenyképességet, az innovációt és az összetartást.

⁽¹⁾ HL C 43., 2005.2.18., 1. o.

⁽²⁾ HL C 164., 2005.7.5., 91. o.

- 2) Az egyes tagállamok speciális adottságaihoz alkalmazkodó decentralizálás erősíti a regionális és helyi önkormányzatot és demokráciát, és ezzel olyan elemet képvisel, amely segít leküzdeni a népességnek a globalizációtól, illetve a világméretű gazdasági és szociális változásoktól való félelmét.
- 3) Az európai, a nemzeti és a regionális szint közötti háromoldalú megállapodások, adott esetben a városokat érintő kérdések figyelembevételével, alkalmas eszközök az európai regionális politika megvalósításában részt vevő minden szereplő hatékonyabb bevonásához, illetve a feladatok közöttük való elosztásához.
- 4) A globalizált gazdaság kihívásaival, amelyekkel az Európai Tanács 2005. március 23-án Brüsszelben a lisszaboni stratégia újjáélesztése céljából elfogadott „Partnerség a növekedés és a foglalkoztatottság érdekében” is foglalkozik, hatékonyabban szembe tudunk nézni, ha „bottom-up” megközelítéssel a regionális és helyi önkormányzatokat is bevonjuk az e célra létrehozott nemzeti programok kidolgozásába és megvalósításába, mivel ezek döntő szerepet játszanak a növekedés számára kedvező környezet megteremtésében;

2005. november 16–17-én tartott 62. plenáris ülésén (a 2005. november 16-i ülésnapon) elfogadta az alábbi véleményt.

1. A Régiók Bizottsága nézetei

1.1 A régiók, városok és települések versenyképességének növelése

A Régiók Bizottsága

1.1.1 **megállapítja**, hogy a lisszaboni stratégiának az Európai Tanács által meghatározott célja az EU versenyképességének és növekedésének fokozása, több és jobb munkahely teremtése, valamint a fenntartható ökológiai és szociális fejlődés biztosítása. 2010-ig Európának világviszonylatban vezető helyet kell szereznie. Öt évvel a lisszaboni ülés után az Európai Bizottság megállapítja, hogy nagyon kevés előrelépés történt. Ezért a lisszaboni stratégiának új lendületre van szüksége, és a tagállamoknak nagyobb felelősséget kell vállalniuk a stratégia megvalósításában.

1.1.2 ebbe a keretbe **illeszti be** a „Versenyképesség és decentralizálás” tárgyban kidolgozott saját kezdeményezésű véleményét. A véleményben bemutatja a decentralizálásnak a növekedés szempontjából való szükségességét, és megállapítja, mely kulcstényezők hatékonyak helyi és regionális szinten a versenyképesség és a növekedés fokozásában. A versenyképesség növelése mindazonáltal nem állhat a fenntartható fejlődés útjában. A fenntartható fejlődés iránti felelősségben részesül minden tagállam, polgár, valamint település, város és régió. Az, hogy ez a vélemény főként a versenyképesség feltételeivel foglalkozik, semmiképpen sem jelenti azt, hogy a fenntartható fejlődés érdekében tett erőfeszítéseket mellőzni kell.

1.1.3 **felhívja a figyelmet** arra, hogy a versenyképesség növelésének a véleményben tárgyalt kulcstényezői esetében olyan tényezőkről van szó, amelyeket a települések, városok vagy régiók maguk is befolyásolhatnak. A versenyképességről szóló vitában a mikroperspektívát is figyelembe kell venni, valamint meg kell mutatni, milyen konkrét hozzájárulást nyújthat a

helyi és regionális szint. A vélemény ezért konkrét intézkedéseket is javasol, amelyeket helyi és regionális szinten lehet végrehajtani a versenyképesség növelése céljából.

1.2 Európának több vállalkozóra és terjeszkedő kisvállalkozásra van szüksége

1.2.1 **megállapítja**, hogy a második világháborút követő évtizedekben Európa figyelemre méltó fejlődést tett meg. Nyugat-Európában az egy főre jutó termelés az Egyesült Államokhoz mérve a háború végi 40 %-ról 1970-ig 70 %-ra emelkedett; azóta ez a viszonylagos érték nem változott. A gazdasági növekedés és a szociális rendszerek kiépítése egymás függvényében alakult; a szociális rendszerek utóbbi években jelentkező finanszírozási gondjai egybeesnek a gyenge gazdasági növekedéssel.

1.2.2 **hangsúlyozza**, hogy a háború utáni fellendülés számos nagy, a világpiacon is vezető, ígéretes vállalat létrejöttét segítette, de Európa versenyképességének biztosítása nem támaszkodhat kizárólag rájuk. Európa számára nem csak az szükségszerű, hogy a jelenleg versenyképes vállalatok megállják helyüket a globális versenyben, hanem mindenekelőtt az is, hogy új, fejlődőképes vállalatok jöjjenek létre, amelyek helyettesíthetik a piacról kiszorult, külföldre áthelyezett vagy csökkentett mértékben termelő vállalatoknál elveszített munkahelyeket.

1.2.3 **felhívja a figyelmet** arra, hogy a legtöbb vállalatot helyi szinten, kis méretben alapítják. A lehetséges új vállalat-alapítások száma és a kisebb vállalatok terjeszkedése erősen függ attól, milyen a helyi vállalkozói kultúra, az emberek hogyan viszonyulnak a vállalkozói tevékenységhez és milyen mértékben áll rendelkezésre munkaerő, szakmai háttér és a pénzügyi támogatás lehetősége.

1.3 A versenyképesség alulról felfelé, „bottom-up” folyamatban jön létre

1.3.1 **úgy véli**, hogy a helyi és regionális önkormányzatok mint közszereplők és mint demokratikus intézmények nagymértékben befolyásolhatják, milyen talajból táplálkoznak és milyen légkörben fejlődnek az új vállalatok. Kapcsolódási pontot jelentenek a demokrácia, illetve a vállalkozások és a polgárok között; az itt folytatott vita és a közvetlen környezet kialakítása céljából megvalósuló együttműködés a fejlődés szempontjából egész Európában döntő jelentőségű. Nem azért utalunk a települések és régiók Európa gazdasági növekedésében betöltött fontos szerepére, hogy kisebbsítsük a tagállamok nagy és döntő felelősségét; mindazonáltal a versenyképességről és a növekedési stratégiákról szóló vitát ki kell bővíteni egy olyan, az Unió polgáraihoz lehetőleg közel álló nézőponton, amely a munkavállalókból, a vállalkozókból és a munkakeresőkből indul ki. A versenyképesség növelésének ezért a szubdiaritáson és a decentralizáción kell alapulnia.

1.3.2 **megállapítja**, hogy a helyi és regionális közigazgatás szerepe a versenyképességre vonatkozó célok elérésében tagállamonként változó. Azokban a tagállamokban, ahol a decentralizáció előrehaladott, és a helyi közigazgatás pénzügyi szempontból viszonylag független helyzetben van (a helyi kiadások legnagyobb részét fedezik a személyi és vállalkozási adók és az illetékekből befolyt bevételek), a helyi szintnek nyilvánvalóan erősen érdekében áll elősegíteni a foglalkoztatást, a munkahelyek jobb minőségét, a vállalkozó szellemet, a kedvező üzleti környezet, a képzési és innovációs szolgáltatásokat, valamint a környezet jobb minőségét. Ennek a hatásaként fokozódik a helyi és regionális szint elkötelezettsége a versenyképességre vonatkozó célkitűzések megvalósítása iránt. Az Európai Tanács által szorgalmazott „magunkénak tekintjük” szemléletet csak a részvétel és a befolyás gyakorlásának valós lehetősége teremti meg. A helyi közigazgatások polgárközelisége nagyobb átláthatósághoz és jobb eredményességhez vezet a versenyképességi célkitűzések megvalósításában.

1.3.3 **felhívja a figyelmet arra**, hogy az Európára jellemző regionális sokféleséget a jelenleginél nagyobb mértékben kell eszköznek tekinteni. Az egyes régiók különböző adottságait kiindulópontként kell használni. A nagyvárosok, a növekedést felmutató régiók, hegyvidékek, vidéki területek, változóban lévő régiók vagy helyek pl. teljesen különböző feltételekkel rendelkeznek. Nincs olyan európai modell, amely mindegyikre ráillik. A növekedést felmutató régiók például nagy jelentőségűek az egész EU fejlődése szempontjából, fejlődési lehetőségeiket el kell ismerni. A növekedésben mindig vezetni fog néhány régió, de ha minden esetben kihasználjuk az egyes régiók komparatív előnyeit, a vezető régiók hajtómotorként működhetnek, ezáltal más régiók saját erejükből fejlődhetnek tovább. Európa nem engedheti meg magának, hogy az erősebb, illetve gyengébb régiók akadályozzák fejlődésében. A versenyképességet és a vállalkozói kezdeményezéseket csak úgy lehet erősíteni, ha az európai régiókban, városokban és településekben adott feltételeket kiindulópontként használjuk fel.

1.3.4 **hangsúlyozza**, hogy bár az európai települések és régiók különbözőek egymástól, mind saját lehetőségekkel rendelkeznek, valamint érdekeltek a versenyképesség fokozásában és bizonyos felelősséget is viselnek iránta.

1.4 A versenyképesség fokozását segítő tényezők

1.4.1 **hangsúlyozza**, hogy a dinamikus gazdaság a versenyképes Európai Unió alapja. Különböző helyeken meghatározták azokat a tényezőket, amelyek hozzájárulnak a vállalkozások létrehozásához és kiépítéséhez ösztönző környezethez. A Kojelentés a bürokrácia leépítésére, jobb minőségű jogszabályok alkotására, a vállalkozások alapításának egyszerűsítésére és vállalkozásbarát környezet megteremtésére szolgáló intézkedéseket sorol fel. Az Európai Bizottság „Teljesítményértékelés a vállalkozási politikában” (SEC(2004) 1427) című munkadokumentuma is megnevez néhány tényezőt, pl. a finanszírozási lehetőségekhez való hozzáférést, illetve az innovációk és a szak tudás terjesztésének jelentőségét. Az Európai Bizottság „Jobb szabályozás a növekedés és a munkahelyteremtés területén az Európai Unióban” (COM(2005) 97) című közleménye a jogalkotásnak a vállalatok működési feltételei szempontjából nagy jelentőségére is utal, kevesebb és jobban a tárgyra szabott jogszabályok alkotását ajánlja.

1.4.2 **úgy véli**, hogy a régiók, városok és települések gyakran hozzá tudnak járulni a versenyképességre pozitív hatást gyakorló tényezők erősítéséhez. A Régiók Bizottsága főként a következőkben felsorolt tényezőkre utal, amelyekre a helyi és regionális önkormányzatok lehetnek a legnagyobb befolyással:

- a) **A társadalom alkalmazkodóképessége a strukturális változásokhoz.** A lassú, illetve hirtelen változásokhoz – pl. több vállalat bezárásához – való alkalmazkodó képesség különböző mértékben alakult ki. Az erős, jól működő helyi és regionális vezetés, valamint az állandó tanulásra kész társadalom jobb feltételekkel rendelkezik a strukturális változások sikeres leküzdésében.
- b) **A vállalkozói kezdeményezésekhez és a vállalkozásokhoz való hozzáállás.** Egyes régiókra kifejezetten jó vállalkozói kultúra jellemző, amely versenyképessé teszi őket; az ilyen kultúra létrejötte hosszú időt igényel ugyan, de mindenképpen lehetséges.
- c) **A törvények és jogszabályok célszerűsége és alkalmazása.** A vállalkozások szabályozási környezetének az adott igényekhez illeszkedőnek és a célt jól szolgálónak kell lennie; a jogszabályok alkalmazásakor az objektivitást és a polgárközeliséget kell előtérbe helyezni. Itt a közigazgatásnak arra a képességére van szükség, hogy hozzá tud járulni a versenyképesség fokozásához.
- d) **Az innovációkhoz és a kutatási eredményekhez való hozzáférés.** A piacra dobott termékeknél jobban figyelembe kellene venni az új kutatási eredményeket, az innovációkat gyorsabban kell alkalmazni. Mindez állandó tanulást folytató társadalmat és a vállalkozói kezdeményezéseket támogató helyi és regionális kultúrát feltételez.

e) **A tudás és az emberi erőforrás rendelkezésre állása.** A tanulást folytató társadalomnak meg kell könnyítenie a tudáshoz való hozzáférést. A vállalkozóknak és a munkakeresőknek a munkahelyek jobb elérhetősége és a munkaerő-piac rugalmasabb kialakítása révén könnyebben el kell tudniuk érni egymást.

f) **A helyi és regionális piacok szerepe.** A versenyképességet nem lehet elválasztani a verseny világméretű, európai, nemzeti, regionális vagy helyi dimenziójától. A versenyképesség fokozásán fáradozó közigazgatásnak nagymértékben lehetővé kell tennie a versenyt a helyi és regionális piacokon. A helyi és regionális közigazgatások felelőssége, hogy ösztönözzék a hatékony helyi és regionális piacokat.

g) **A finanszírozási lehetőségekhez való hozzáférés.** Túl kevés pénzügyi szakosodott a kisebb vállalkozásokra, ami a kisvállalkozások számára megnehezíti a finanszírozási lehetőségekhez és a kockázati tőkéhez való hozzájutást. A vállalkozási kultúra erősítéséhez szükséges a szolgáltatási ajánlatok regionális terjesztése, melynek feladata a vállalkozások finanszírozási lehetőségekhez való hozzájutásának megkönnyítése.

h) **A kommunális és regionális adók hatásai a vállalkozókra.** A közszolgáltatások adóbevételeire van szüksége ahhoz, hogy működni tudjon; az adószint ugyanakkor közvetlen hatást gyakorol a költségekre, például a bérköltségekre. A vezetés és közigazgatás azzal a kihívással néz szembe, hogy olyan szinten állapítsa meg az adókulcsokat, amely lehetőleg a legkevésbé terhelően hat a gazdasági tevékenységre, de ugyanakkor a szükséges adóbevételeket is biztosítja.

1.4.3 **felhívja a figyelmet** arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok az európai gazdaság jelentős részét képezik. Az adókból és járulékokból finanszírozott közfeladatok elvégzésének módja az európai versenyképességet is befolyásolja. A következő tényezők bírnak különleges befolyással a közigazgatás versenyképességére:

a) **A közigazgatás hatékonysága.** A közszektor fokozott termelékenysége pozitívan hat a versenyképességre. Az erőforrások hatékonyabb felhasználásával minőségi szolgáltatásokat lehet nyújtani. A hatékonyság fokozásáért tett erőfeszítésekhez versenyképes közigazgatásra van szükség, amely alacsony költséggel kínál jó minőségű szolgáltatásokat.

b) **Kreativitás a szolgáltatások nyújtásában.** A szubszidiaritás elvével összhangban a helyi és regionális önkormányzatok szabadon megválaszthatják, hogy milyen formában nyújtanak közszolgáltatásokat. A szolgáltatások jó minőségének biztosítására többféle alternatív lehetőség is kínálkozik. A közigazgatás versenyképességét jelzi a szolgáltatásnyújtás kreatív formáinak szüntelen értékelésére és felfedezésére mutatott hajlandóság a hatékonyság növelése érdekében.

1.4.4 **úgy véli,** hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak a következő kihívásokkal kell szembenézniük ahhoz, hogy befolyásolni tudják a versenyképességet fokozó tényezőket: a vezetés kiépítése, vállalkozói kultúra teremtése, versenyképes közigazgatás megteremtése, a tanuló társadalom megteremtése, illetve a munka és a szolgáltatások könnyebb elérhetősége.

1.4.5 **megállapítja,** hogy egy település, régió vagy nagyváros versenyképességet növelő tényezői befolyásolásának erőssége többek között a formális jogosultságtól, a tagállami jogszabályok hatókörétől, a gazdaság szerkezetétől és sok más, a települési vagy regionális politika lehetőségeit meghatározó feltételtől függ. A nagyon eltérő feltételek ellenére hangsúlyozni kell azonban, hogy Európában minden helyi és regionális önkormányzat hozhat intézkedéseket a versenyképesség fokozására. Még ha valamely más szerv illetékes is, mindig fennáll a lehetőség az illetékes szervvel való szoros együttműködésre. A Régiók Bizottsága a következőkben 27 példát hoz a versenyképesség fokozására szolgáló konkrét intézkedésekre.

1.5 Konkrét intézkedések a versenyképesség fokozásáért

Versenyképes vezetés

1.5.1 **Együttműködés keretében olyan vezetés kialakítása, amely sikeresen szembe tud nézni a strukturális változásokkal.** A tapasztalat azt mutatja, hogy elengedhetetlen a nyitott párbeszéd és az összes érintettel való átfogó együttműködés. A „vezetés” nemcsak a politikai vezetésre, hanem egy település vagy régió egész vezetésére vonatkozik. Arról van szó, hogy folyamatos és hosszú távú együttműködés és egyetértés jöjjön létre a társadalom különböző szereplői között, és egyértelmű legyen mindenkinek a feladata és hatásköre. Ez a vezetés természetesen a civil társadalmat és a gazdaságot is magába foglalja. Az együttműködés alapozza meg a stratégiai fejlesztést, ami hozzájárul a sikeres régiók ismertetőjelei, a szakértői bázis, a szociális háló és a bizalom kiépüléséhez. A helyi és regionális vezetésnek állandóan aktualizált áttekintéssel kell rendelkeznie az egész helyzetről ahhoz, hogy fel legyen készülve az esetleges szerkezetváltásra.

1.5.2 **A fejlesztéssel kapcsolatos kérdések felvétele az első napirendi pontok közé.** Általános dolog, hogy települési és regionális szinten a vita főként a közpénzből finanszírozott szolgáltatások körül forog. Az egész gazdaság fejlődését azonban nem szabad eközben a háttérbe szorítani. A politikai vezetés felelős azért, hogy napirendre kerüljenek a fejlődéssel kapcsolatos kérdések, főként a helyi és regionális versenyképesség és a jólét közötti összefüggés kérdése a globalizált világban. Európát a kereskedelem tette gazdaggá, ma azonban gyakran a konkurenciától való félelem áll előtérben, az emberek pedig egyre kevésbé látják meg az előttük nyitva álló lehetőségeket. Ha a fejlődéssel kapcsolatos kérdések a legfontosabb napirendi pontok között szerepelnek, a politikusok pedig többet beszélnek a jólét és a közjó fokozásának létező lehetőségeiről, akkor növekszik a biztonságérzet.

1.5.3 Helyi és regionális cselekvési tervek kidolgozása a nagyobb növekedés érdekében. A lisszaboni folyamat keretében nemzeti cselekvési terveket készítettek. A városoknak, településeknek és régióknak is meg kell tervezniük a fejlődést. A különféle helyi és regionális adottságoktól függetlenül cselekvési terveket kell kidolgozni a versenyképesség fokozásához és az egyes európai régiók komparatív előnyeinek kihasználásához.

1.5.4 Aktív és konstruktív részvétel a tagállami és európai fejlesztési politikában. Az európai és nemzeti fejlesztési tervekhez szükséges az elkötelezett helyi és regionális vezetés aktív részvétele. Az unióban az egyes szintek függenek egymástól, és az unió, a tagállamok és a helyi, illetve regionális önkormányzatok csak konstruktív együttműködés keretében tudnak hozzájárulni az EU fejlődési potenciáljának teljes kibontakoztatásához. Ez főként azokban az országokban fontos, amelyek támogatásban részesülnek az Európai Unió strukturális alapjaiból.

1.5.5 A legjobbtól való tanulás. Az adott város számára legjobb stratégiák és eljárások tekintetében a nyitottság a haladás egyik kulcstényezője. Az adott feltételek és stratégiák alkalmasságát jól meg lehet állapítani a sikeres stratégiákkal való összehasonlítás útján. Ilyen összehasonlítást lehet tenni, például tanulmányi utakon, gazdasági szereplők, egyetemek, főiskolák és helyi újságok képviselőinek részvételével. Egy város vagy régió teljesítőképességének teljesítményértékeléssel való kritikus vizsgálata is ésszerű.

1.5.6 A sokféleség és a regionális identitás fontos tényezők a regionális versenyképesség növelésében. A helyi és regionális vezetésnek nagyobb erőfeszítéseket kellene tennie az adott település, illetve régió komparatív előnyeinek alapuló vonzósága érdekében. Európa sokféleségét is versenyelőnyként kellene felhasználni.

A vállalkozói kezdeményezések kultúrája

1.5.7 A vállalkozói kezdeményezések bevitel az oktatásba. Az „életnek tanulás” nem azt jelenti, hogy a munkavállalóként élt életre tanulunk. A vállalkozási kezdeményezések tantárgyként vagy valamely tantárgy integrált részeként való oktatása fontos a modern iskolarendszerben. A vállalkozásokról és a vállalkozói gyakorlatról szóló ismeretek által a tanulók jobban megismerik a társadalmi összefüggéseket és a foglalkoztatottsággal kapcsolatban bővíti látókörüket. A helyi és regionális munkaadókkal való párbeszéd is hozzájárul az oktatásnak a munkaerő-piaci igényekhez való alkalmazásához.

1.5.8 A cégalapítók – beleértve a másodszor próbálkozókat is – nyújtott tanácsadói kínálat kibővítése. Az ötlettel és az ötlet megvalósításához szándékkal rendelkező vállalkozóknak könnyen hozzáférhető és a célnak megfelelő tanácsadói szolgáltatást kell rendelkezésre bocsátani. Az önállóvá válni szándékozó munkavállalóknak is információkra és tanácsadásra van szükségük. A sikertelen vállalkozások példá-

jából származó tapasztalatok is hozzájárulhatnak sikeres vállalkozások elindításához.

1.5.9 Információs és tanácsadó központok („first stop shop”) létrehozása a vállalkozások tanácsadással és a finanszírozás terén történő támogatására. A vállalat alapítók és a működő vállalkozásoknak is szükségük van tanácsadásra és támogatásra. Egy működő vállalkozás versenyképességének fenntartásához jelentős munkára van szükség, melynek során a professzionális támogatás és tanácsadás igen értékes. A hatóságokkal való kapcsolattartásban is szükséges lehet a támogatás, ennek során az információs és tanácsadási központ első kapcsolódási pontként, közvetítő módon működhet közre. A finanszírozási lehetőségekhez való hozzájutás is fontos szerepet játszik. A tőkéhez való hozzájutásra specializálódott tanácsadó központ sok vállalkozó számára jelenthet nagy segítséget. Egyre kevesebb a helyi bank, ezért a bankok egyre kevésbé tájékozottak a helyi adottságokokról. A tőkeszerzés problémája ugyan tagállami, illetve európai szintű probléma, de a települések és régiók is hozzájárulhatnak a megoldásához.

1.5.10 A vállalkozói környezet megismertetése a közigazgatási dolgozókkal. Hogy a települési és regionális közigazgatás támogatni tudja és ne akadályozza a vállalkozói kezdeményezéseket és a vállalkozókat, jobban meg kell ismernie a lehetőségeket és meg kell értenie a feltételeket. Ez azonban nem jelenti a hatóságok jogosultságainak vagy bizonyos feltételeknek a kétségbe vonását. Egy olyan közszolgálati dolgozó, aki többet tud a társadalom egyes alkotórészeiről, egyszerűen jobb kiindulási ponttal rendelkezik jól megfontolt döntések meghozatalához.

1.5.11 Munkaadói és munkavállalói képviselők által álló tanácsadó testületek alkalmazása. A helyi és regionális demokrácia önállóan hoz döntéseket, a választók által neki juttatott mandátum alapján. Az objektíven megalapozott döntésekhez a különböző társadalmi szereplőkkel és polgárokkal folytatott állandó párbeszéd szükséges. A foglalkoztatottság biztosítása és a növekedés fokozása megköveteli a helyi és regionális gazdasággal, valamint a munkavállalókkal történő párbeszédet. A politikát, gazdaságot és a munkavállalókat egyesítő tanácsadó testület hozzájárulhat a politikai döntések megalapozottságához.

Tanuló társadalom

1.5.12 Az oktatási intézmények, vállalkozások, szervezetek és munkavállalók közötti együttműködés támogatása. A tanulás az iskolai oktatás időszaka után is folytatódik, ezért támogatni kell az élethosszig tartó tanulást, hogy meg tudjunk felelni a képzettséggel szemben támasztott új követelményeknek. A tanulással kapcsolatos kínálat és kereslet pl. a helyi oktatási központok segítségével találkozik. A képzési kínálatot a vállalkozásokhoz és azok dolgozóihoz kell igazítani. Elsősorban jóval több esti tanfolyamot kell biztosítani.

1.5.13 Az egyetemekkel és főiskolákkal való együttműködés kiépítése. Támogatni kell a főiskolai képzést, valamint az egyetemi szintű képzést és továbbképzést is javítani kell. Általában véve javítani kell az egyetemekkel és főiskolákkal való együttműködést, hogy a kutatás jobban alkalmazható legyen, és ki lehessen elégíteni a gazdaság és a közszektor igényeit. A felsőoktatás és a társadalom közötti, amerikai mintájú együttműködés hozzájárul a növekedéshez, ezért a településeknek és régióknak törekedniük kell az ilyen együttműködésre. Ugyanakkor azonban az egyetemek számára is az együttműködésre erősebben ösztönző tényezőket kell teremteni.

1.5.14 Hozzájárulás a kutatási eredmények terjesztéséhez. Európa számára az egyik kihívás a kutatás nagyobb gyakorlati felhasználásában áll. A kutatási eredmények és innovációk terjesztésére szolgáló csatlakozási pontokat olyan vállalkozások közelében kell létrehozni, amelyek hasznosítani tudják ezeket az új eredményeket és ötleteket.

1.5.15 A gazdasági csoportosulások ösztönzése. Az ugyanazon ágazathoz tartozó, földrajzilag egymáshoz közel elhelyezkedő vállalkozások gazdasági csoportosulásokat képezhetnek, amelyekben az egyes vállalkozások között szabadon áramlanak a szolgáltatások, a munkavállalók és az ötletek. Az ilyen csoportosulások segítségével továbbfejleszthetők a bevált eljárások, fokozódhat a versenyképesség, mégpedig az ugyanazon ágazaton vagy szakterületen belüli, egyes személyek és a vállalkozások közötti szoros együttműködés révén. Azért kell csoportosulásokat képezni, hogy jobban hozzáférhetőek legyenek a bevált eljárás módok, és több képzett munkaerő álljon rendelkezésre. A csoportosulások létrejöttének támogatása a regionális és helyi tervezés fontos eleme kell, hogy legyen.

Versenyképes igazgatás

1.5.16 A területrendezés felhasználható a versenyképesség aktív fokozására. A területrendezés megtervezése nagy befolyással bír a helyi piac létrejöttére. A tervezés befolyásolja az üzlethelyiségek és a letelepedési lehetőségek rendelkezésre állását a vállalkozások számára. A piac működése attól is függ, hogy jól el tudják-e érni az ügyfelek az üzleteket és szolgáltatásokat. Ebben a tömegközlekedésnek is fontos szerepe van. Európában szabad a letelepedés, a gyakorlatban azonban megnehezítheti a vállalkozások letelepedését, ha nem történt meg a megfelelő területrendezési tervezés. A tervezést regionális és helyi szinten mind városi, mind vidéki területeken nagyobb mértékben kell a növekedés és fejlődés igényeihez igazítani.

1.5.17 Célok kitűzése a közszolgáltatások hatékonyságának növelése érdekében. A települési és regionális szinten végzett, közpénzből finanszírozott szolgáltatások az európai gazdaság nagy részét teszik ki. Az ilyen erőforrások felhasználásának módja nem csak a polgárok számára nyújtott szolgáltatásokra, hanem a versenyképességre is hatással van. Az adósz-

zők hatékonyabb felhasználása a gazdaság egészére és a foglalkoztatottsági helyzetre is pozitívan hat. A közszolgáltatások hatékonyságának folyamatos fokozása a termelékenység növekedéséhez vezet, és az adókulcsok megállapításánál nagyobb játékerteret biztosít. A közszolgáltatások hatékonyságának növelése pontos megfigyelést és értékelést is igényel, valamint a bevált módszerekkel való összehasonlítás és az ez alapján történő továbbfejlődés lehetőségét.

1.5.18 A döntések vállalkozási környezetre gyakorolt hatásainak felbecslése. Az állami szervezetek figyelembe kell venniük döntéseiknek az egyes polgárokra, illetve pl. a környezetre gyakorolt következményeit. A környezeti hatáselemzésekhez hasonlóan a gazdaságra és foglalkoztatottságra gyakorolt hatásokat is fel kellene becsülni. A létező jogszabályokat is felül kellene vizsgálni, és megszüntetni azokat, amelyek felesleges költségeket okoznak és hátrányosan befolyásolják a vállalkozások versenyképességét.

1.5.19 A szolgáltatásnyújtás kreatív formáinak felfedezése. A szubszidiaritás elvével összhangban a helyi és regionális önkormányzatoknak a szolgáltatásnyújtás hatékonyságának javításán kell fáradozniuk a szolgáltatásnyújtás kreatív formáinak – mint például a tevékenységek kihelyezése – kiértékelése és feltérképezése által, amelyek cserébe felélénkíthetik a helyi és regionális piacokat.

1.5.20 A közbeszerzés javítása. A közbeszerzést aktív és átlátható eszközzé kell tenni az erősebb verseny érdekében. Javítani kell a közbeszerzést az ajánlatok minőség és előreláthatóság szempontjából történő jobb értékelhetősége érdekében. A jó minőség biztosításához sok esetben központi ajánlattételi szervezetet lehetne létrehozni, amelyekben több közszolgálati szerv vesz részt.

1.5.21 A kisvállalkozások támogatása nyilvános ajánlati felhívásokkal. Az ajánlati felhívásokat nem csak a település határain túlmenően kell koordinálni, hanem arra is ügyelni kell, hogy az ajánlati felhívások ne olyan nagy közbeszerzési eljárások keretében kerüljenek közzétételre, amelyeknek a kisvállalkozások nem tudnak eleget tenni. A nagy ajánlati felhívásokat ehelyett több kisebb közbeszerzési eljárásra kell felosztani, amelyeken a kisvállalkozások is képesek részt venni. Az ajánlati felhívások bürokráciaigénye sok kisvállalkozás számára gyakran túl nagy. A pályázati űrlapokat a lehető legnagyobb mértékben szabványosítani kellene, egységes normákat kellene felállítani regionális, nemzeti és végül európai szinten is. Az információtechnológiát mind az ajánlati felhívásoknál, mind a kisebb beszerzéseknél nagyobb mértékben kell alkalmazni.

1.5.22 Az online közigazgatás nagyobb mértékű alkalmazása. Ki kell építeni az online közigazgatást, hogy a polgárok, a vállalkozások és a közigazgatás költségeket takarítson meg. A működő online közigazgatás segítségével javulnak a szolgáltatások, erőforrások szabadulnak fel az alapfeladatokra és egyszerűsödik a közigazgatás közötti, növekvő elektronikus információcsere.

1.5.23 A foglalkoztatottság ösztönzése és a szociális juttatásoktól való függőség csökkentése. Minden helyi és regionális szintű gazdaság- és szociálpolitikai intézkedést a munkahelyteremtés érdekeinek megfelelően kell alakítani; nagyobb hangsúly fektetendő arra, hogy többen jussanak kenyérhez és munkához, és csökkenjen a szociális juttatásoktól való függőség. A munkahely mindig a legjobb eszköz a szociális problémák megoldására. A szociális politika foglalkoztatottságra gyakorolt hatásait mindig ki kell értékelni az eljárások javításához. E témában szakmai üléseket is kellene tartani a bevált eljárásmodok megosztása céljából

1.5.24 A foglalkoztatottság növelése. A foglalkoztatottak számának emeléséhez többek között a gyermekfelügyeleti lehetőségek növelése és a munkanélküli külföldiek jobb munkaerő-piaci integrációját és önállóságát segítő szociális intézkedések járulnának hozzá. Hasonlóan fontos szerepet játszhat a férfiak és nők egyenlőségének biztosítása: a nemek azonos jogállásának érdekében tett intézkedések nagymértékben hatnak a gazdaság növekedésére. A nyugdíjkorhatárt elérő, továbbra is dolgozni szándékozó idősebb munkaerő értékes erőforrást jelent, a társadalomnak nem hátrálatnia, hanem sokkal inkább üdvözlőnie kellene tevékenységüket.

Elérhető munkahelyek és szolgáltatások

1.5.25 A munkaerőpiac kibővítése a jobb helyi érdekű közlekedés segítségével. A nagyvárosok gazdasági fejlődése többek között a nagy mennyiségben rendelkezésre álló munkaerőn és munkahelyeken alapul, valamint azon, hogy kicsik a távolságok és jól kiépített a tömegközlekedési hálózat. Az üres állásokat így könnyebben be lehet tölteni munkát keresőkkel. Nem szabad alábecsülni az egyes munkavállalók nagy munkaerőpiacokhoz való hozzáféréseinek jelentőségét. A munkahelyek jobban elérhetővé tételéhez ki kell építeni az infrastruktúrát és a helyi érdekű tömegközlekedést. Az egymással határos régióknak gondoskodniuk kell arról, hogy a munka- és lakóhely közötti, a régiók határán át történő ingázás tömegközlekedési eszközökkel ne legyen drágább, mint a régió belüli ingázás.

1.5.26 A szélessávú szolgáltatások rendelkezésre állásának biztosítása. A települési és regionális hatóságok hozzá tudnak járulni a piacorientált szélessávú szolgáltatások kiépítéséhez. A szélessávú internet könnyebb hozzáférést biztosít egyes szolgáltatásokhoz, és egyszerűbbé teszi a távmunkát.

2. Ajánlások a helyi és regionális versenyképesség fokozására

A Régiók Bizottsága

2.1 szándékát fejezi ki az iránt, hogy továbbra is foglalkozik a helyi és regionális versenyképességgel, és felkéri az

európai településeket, városokat és régiókat arra, hogy folytassák ezt a vitát saját demokratikus szerveiknél. A versenyképesség alulról felfelé, „bottom-up” folyamatban jön létre, ezért ezt az Európa jövője szempontjából igen fontos vitát is itt, helyben kell folytatni, hiszen itt kerülnek gyakorlati megvalósításra a tervek.

2.2 felkéri az európai településeket, városokat és régiókat, hogy vizsgálják meg az e véleményben javasolt, a versenyképesség fokozására szolgáló konkrét intézkedéseket, és dolgozzanak ki helyi és regionális, a versenyképességre irányuló növekedési terveket. A terveknek a helyi és regionális adottságokhoz igazított intézkedéseket kell tartalmazniuk.

2.3 felkéri a tagállamokat, hogy ismerjék el a településeknek és régióknak a növekedésben és versenyképességben betöltött szerepét, és segítsék elő a helyi és regionális fejlődés dinamikáját azáltal, hogy a fejlesztési politika keretében nagy mozgásteret biztosítanak a helyi és regionális szintnek. A tagállamok nemzeti reformprogramjait előkészítő munkálatoknak ki kell terjednie a helyi és regionális szintek különböző gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai iránymutatások végrehajtásában játszott szerepéről szóló értékelésre is. Ebben az összefüggésben fontos, hogy a kohéziós politika igazodjon a lisszaboni célkitűzések eléréséhez, és kifejezetten előírja a városok és helyi önkormányzatok konkrét szerepét.

2.4 felkéri a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy ismerjék el a növekedést felmutató európai régiók és nagyvárosi térségek az egész unió számára fontos szerepét. A fejlődésben elmaradt régióknak az európai gazdaság motorjainak húzóerejére van szükségük.

2.5 felkéri az Európai Bizottságot, hogy hatékonyan bővítse az európaiak a regionális növekedéssel és versenyképességgel kapcsolatos ismereteit. Céltudatos cselekvés szükséges ahhoz, hogy hasznot húzhassunk Európa és a világ más részei sikertörténeteinek példájából. Támogatni kell a tematikus teljesítményértékelést is, melynek során összehasonlítható régiókat vetnek össze egymással.

2.6 felkéri az Európai Bizottságot arra, hogy éves regionális jelentéseket készítsen a versenyképességről, amelyek a régiókban fennálló helyzetet írják le abból a célból, hogy egyszerűsödjön a tematikus teljesítményértékelés és a bevált gyakorlatok átadása. A Régiók Bizottsága e tárgyban támogatását ajánlja fel az Európai Bizottságnak.

2.7 kifejezi szándékát arra, hogy aktívan részt vesz az Európai Tanács tavaszi ülésének előkészületeiben és a nemzeti cselekvési tervek kiértékelésében.

Brüsszel, 2005. november 16.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB